

امید در بافت‌های هدف بازآفرینی شهری

محورهای جدید موضوعی، از دستاوردها و نتایج دوره اول در برنامه‌ریزی رویداد، شناسایی شاخص‌های کیفیت و نیز اقدامات اجرایی در تهیه طرح‌ها و برنامه‌های بازآفرینی بهره‌گیری شود. دومین دوره با طرح دو موضوع «ارتقای کیفیت عرصه‌های همگانی بافت‌های تاریخی» و «ارتقای کیفیت زندگی در سکونت‌گاه‌های غیررسمی» در اردیبهشت ۱۳۹۵ آغاز شد. اعطای جایزه ملی بهترین تجربه‌های بهسازی و نوسازی شهری در قالب این موضوعات با همفکری و مشورت صاحب‌نظران و متخصصان، به‌ویژه اعضای کمیته علمی رویداد، مرور منابع و متون در زمینه موضوعات محوری، و همچنین بررسی تجربه‌های برتر در رویدادهای مشابه محورهای اصلی این دوره را تشکیل می‌داد.

از آن‌جا که مخاطبان رویداد جستار کیفیت نه فقط معماران و شهرسازان و مدیران شهری، بلکه تمامی کنشگران نقش‌آفرین در کیفیت زندگی شهری هستند، برنامه‌های جنبی دیگری نیز در دوره دوم پیش‌بینی شد. در این برنامه‌ها از مخاطبان سایر عرصه‌های تخصصی برای طرح نظرات و دستاوردهای خود در زمینه کیفیت شهری دعوت شد. برگزاری دو نشست تخصصی در خانه گفتمان شهر با عنوان «نگاه به کیفیت‌های زندگی شهری از دریچه سینما و ادبیات. مناظر و چشم‌اندازهای شهر: از ذهن تا واقعیت» و «نگاه به کیفیت‌های زندگی شهری در سکونت‌گاه‌های غیررسمی از دریچه عکاسی و داستان‌نویسی» فرصت‌های ارزشمندی برای گفت‌وگوی میان‌دانشی در این زمینه فراهم ساخت. همچنین برگزاری دومین دوره مسابقه عکاسی جست‌وجوی کیفیت در شهر از دریچه تصویر،

براساس ادبیات شهری امروز، جریان شهرنشینی در صورت پیروی از قواعد توسعه پایدار قادر خواهد بود در یک تعادل پویا، ضمن ارتقای ظرفیت شهرها برای ایجاد اشتغال و ثروت، موجب تنوع و انسجام اجتماعی در میان طبقات، فرهنگ‌ها و اقوام مختلف شود. در سرزمینی با گستردگی جغرافیایی و فرهنگی ایران و پیشینه طولانی شهرنشینی، بی‌تردید واکاوی و جست‌وجوی ظرفیت‌های شهری زمینه‌های ارزشمند و امیدبخشی را برای بازآفرینی شهری و بازخوانی ارزش‌های تمدنی فراموش شده فراهم می‌آورد. «جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری» عنوان یک جریان فرهنگی است که در چارچوب اندیشه ایران شهری و به همت شرکت عمران و بهسازی شهری از سال ۱۳۹۳ در وزارت راه و شهرسازی آغاز شده است. این جریان فرهنگی بر آن است تا به کشف تحولاتی کیفی در زندگی شهروندان بپردازد که با تدبیر، مدیریت، یا مشارکت نوآورانه و هوشمندانه کنشگران این عرصه رقم خورده است. از این رو، در برنامه‌ها و اقدامات این رویداد که هر سال بر محورهایی مشخص متمرکز می‌شود، بیش از توجه به چالش‌های موجود و بحران‌های قابل پیش‌بینی در بافت‌های شهری، لایه‌های امیدبخش و ظرفیت‌های قابل‌بازپیرایی در این بافت‌ها شناسایی و معرفی می‌شوند. چندوجهی بودن مفهوم بازآفرینی شهری و ضرورت کاربست ابزارهای متنوع در درک و عملیاتی کردن آن، از تأکیدات اصلی در برنامه ملی «جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری در چارچوب اندیشه ایران شهری» است.

در دوره دوم این رویداد ملی تلاش شد ضمن طرح

و نخستین دوره مسابقه کتاب اثرگذار بر جریان فکری بازآفرینی شهری از جمله اقداماتی بود که به صورت جنبی امکان مشارکت و همراهی مخاطبان بیشتری را در این رویداد فراهم آورد.

بررسی‌های میدانی و مصاحبه با کنشگران این تجربه‌ها هریک مسیرهای امیدبخشی را برای ایجاد کیفیت در محدوده‌ها و محلات ناکارآمد شهری می‌گشایند. پراکندگی جغرافیایی تجربه‌های شناسایی شده، تنوع چگونگی و میزان مشارکت و تعامل ساکنان در ارتقای کیفیت محله، اهمیت و اثربخشی همکاری و تعامل کنشگران محلی، اثربخشی مدیریت محلی در توفیق برنامه‌های بهسازی، ظرفیت بالای هویت تاریخی و فرهنگی فضاها در پیشبرد اقدامات بهسازی، و نهایتاً اثربخشی متقابل فاکتورهای اجتماعی، اقتصادی و محیطی

در ارتقای کیفیت زندگی در این تجربه‌ها، نویدبخش توسعه و غنای کیفیت زندگی در بافت‌های شهری‌اند. لبخند شادمانه کودکان در عکس‌ها، کلام پرامید جوانان و درددل‌های پرمهر مادران در بازدیدهای میدانی حاوی آموزه‌های ارزشمندی برای متخصصان و تصمیم‌گیران این عرصه و حاکی از آن است که تدبیر، مشارکت، اعتماد و سرمایه‌های اجتماعی نقش پررنگ‌تری از ابزارهای مالی و قانونی در مسیر بازآفرینی ایفا می‌کنند. امید است با مستندسازی، تدوین و ارائه یافته‌های دوره دوم رویداد جستار کیفیت در این شماره از فصل‌نامه هفت شهر، ضمن به اشتراک گذاشتن دستاوردها و آموزه‌های این برنامه، از دیدگاه‌ها و توصیه‌های خوانندگان محترم این نشریه بهره‌مند شویم.

